

2. Всемирная энциклопедия: Философия / Главн. науч. ред. и сост. А.А. Грицанов. – М.: АСТ, Мн.: Харвест, Современный литератор, 2011. – 1312 с.

3. Галус О.М. Соціалізація особистості: сутність, концептуальні підходи у наукових теоріях, напрямках, школах // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – Хм., 2010. – №2. – С.69–75.

4. Криворучко Ю.С. Віртуальна агресія стає реальною // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2010 – Т. 39. – Квітень–червень. – С.212–215.

5. Повалій Л.В. Концептуальні підходи до аналізу насильства в сім'ї // Теоретико–методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Збірник наукових праць. – Кіровоград, 2010. – Вип. 14, кн. I. – С.358–367

6. Рижко І.В., Рожило М.А. Екранне насильство: вплив на дітей та підлітків // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Розділ II. Журналістика. – Луцьк, 2010. – №21. – С.163–166.

7. Романова Н.Ф., Семигіна Т.В., Левченко В.М. Вивчення вітчизняної практики надання послуг потерпілим від насильства в сім'ї // «Соціальна робота в Україні: теорія і практика». – К., 2008. – №4. – С.70–84.

8. Савостейко Ю. Екранне насильство: еволюція, вплив на глядача (Студентське дослідження). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/ekranne-nasylystvo-evolyutsiya-vplyv-na-hlyadacha-studentske-doslidzhennya.html.

9. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. – Львів: Кальварія, 2003. – 544 с.

10. Розповсюдженість насильства в українських сім'ях. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vsirivni.com.ua.

Цуркан М.А. Насилие как составляющая процесса социализации

Исследуются последствия насильственных действий для человека и их влияние на бытие личности в процессе социализации. Дается определение главных институтов (семья и средства массовой информации), которые влияют на становление личности, изучается степень влияния фактов насилия на социальную жизнь человека.

Ключевые слова: социализация, насилие, семья, средства массовой информации.

Tsurkan, M.A. Violence as a component of process of socialization

Consequences of violent acts for the person and their influence on life of the person in the course of socialization are investigated. Definition of the main institutes (a family is made and mass media) which influence formation of the person, degree of influence of the facts of violence on social human life is studied.

Key words: socialization, violence, a family, mass media.

Етапи становлення загальної теорії управління

Подается стисла характеристика кибернетики та етапів становлення загальної теорії управління – управління технічними, біологічними та соціальними системами.

Ключові слова: управління, кибернетика, системи управління.

Швидкість змін різного порядку з якими стикається людство у процесі свого існування, кількість інформації, що постійно зростає по експоненті, не відповідні форми правління та державні устрої сучасним соціальним, економічним й політичним викликам, в тому числі що провокує глобалізація – все це й набагато іншого стає причинами які демонструють, що існуючи концепції управління не допомагають у вирішенні сучасних проблем. Так, наприклад, питання модернізаційного розвитку України багато в чому гальмуються через нестачу досвідчених фахівців даного напрямку. Не раз говорилося в нашій країні про формування нового типу менеджерів з широкою світоглядною та методологічною підготовкою.

А тому створення методології регулювання різних типів відносин (соціальних, економічних і політичних) у світі є найбільш актуальними в даний час. Ключ до вирішення вказаних проблем лежить у полі відсутності загальноприйнятих філософських теоретико-методологічних засад загальної теорії управління.

Завданням даної статті є виділення етапів й теорій, які передували становленню загальної теорії управління, а також оцінка інших ідей, що можуть бути корисними для створення світоглядно-ідеологічних підстав для нашої подальшої аналітичної роботи.

Необхідно відмітити, що суть загальної теорії управління збігається з сутністю такої науки як кибернетика, вважаємо, що вона більш наближена до вирішення окресленої методологічної проблеми.

Як відомо, термін «кибернетика» був уперше введений у 1834 році французьким вченим А.-М. Ампером для позначення науки про ідеальне управління державою. Сама ж наука сформувалась у 50-х роках ХХ ст. після виходу відомої книги Н. Вінера «Кибернетика или управление и связь в животном и машине» (1948).

Надамо стисло характеристику завдань кибернетики та й самої науки загалом. Сьогодні кибернетика розвивається як наука про складні системи управління (технічні, біологічні і соціальні). Хоча зустрічаються й інші визначення. Так, у «Енциклопедии кибернетики» кибернетика розглядається як «наука про загальні закони отримання, зберігання, передачі та перетворення інформації у складних системах, що управляють» [6,с.440]. Основу цієї теорії склали три принципи сформульовані Н. Вінером, що дозволяють віднести те або інше явище до управління:

- 1) наявність процесу передачі, обробки і зберігання інформації;
- 2) наявність телеологічного ефекту або цілепокладання;
- 3) наявність механізму зворотного для коригування дій з досягнення цілей.

По-цьому в її структурі виділяються такі розділи, як загальна, біологічна, технічна і соціальна кибернетика.

Загальна (теоретична) кибернетика досліджує відповідно загальні закони управління складними системами. До неї входять наступні розділи: теорія інформації, алгоритмів, дискретних перетворень, автоматів і ігор. Разом з виділеними областями системного знання до складу кибернетики входять також теорія відкритих систем, теорія лінійних систем, теорія великих систем, теорія марківських систем, теорія знакових систем (семіотика) і так далі.

До загальної теорії кибернетики примикає безпосередньо теорія дослідження операцій. Вона зароджується в 40-і роки ХХ ст. як наука про вивчення масових явищ. Її методологічну основу склали методи математичного програмування, теорії ігор, прикладні розділи теорії вірогідності.

Біологічна кібернетика є напрямом кібернетики, який вивчає закони зберігання, отримання і переробки інформації у біологічних системах. Вона підрозділяється у свою чергу на медичну і психологічну кібернетику, нейрокібернетику і біоніку. Останній розділ отримав найбільш широке поширення, оскільки намагається розповсюдити принципи побудови і функціонування біологічних систем на процес конструювання нових машин і інших технічних систем. Існують також напрями кібернетичних досліджень, які не відносяться до чисто біологічних систем. Наприклад, психологічна кібернетика «моделює психічні функції на базі вивчення цілісної поведінки людини» [6, с.446].

Об'єктом вивчення технічної кібернетики виступають технічні системи управління, у тому числі автоматизовані комплекси і робототехніка. Вона включає теорію автоматичного управління і деякі інші розділи.

Протягом багатьох років кібернетика в соціальній області ототожнювалась переважно з економічною кібернетикою. Проте вона має і соціологічний зміст. Соціологічне питання кібернетики пов'язані з осмисленням вкладу кібернетики і різних кібернетичних пристроїв в розвиток суспільства і науки.

Отже, кібернетика з моменту свого виникнення починає служити головним джерелом математичного моделювання процесів функціонування і розвитку соціальних систем. Про це свідчать наукові публікації кінця 50-х – початку 70-х років ХХ ст.: роботи Ауерхана Я., Берга О., Черняка Ю., Бірюкова Б., Кобринського М., Глушкова В., Горгарева І., Немчинова М., Попова О. та інших.

Кібернетична система належить до абстрактних систем, тобто систем, що є моделями безлічі взаємопов'язаних елементів, здатних сприймати, зберігати, переробляти інформацію і обмінюватися нею [Див.: 2, с.466].

У структуру кібернетичної системи входять підсистема (суб'єкт управління), що управляє, керована підсистема (об'єкт управління) і інформаційна підсистема (перетворення інформації в системі). Такі системи володіють безліччю істотних параметрів, або ознак:

- гомеостаз, гомеорез і гомеоклаз (властивості систем, що мають здатність: автоматично вирівнювати рівноважне положення, забезпечувати розвиток або саморозпадатися);
- наявність мети управління (цілеспрямованість);
- негативний зворотний зв'язок (управління покликане понизити відхилення між заданим параметром управління і його фактичним значенням);
- безперервність потоку інформації про об'єкт і суб'єкта управління;
- замкнутість контуру управління;
- надійність (здатність зберігати істотні властивості на заданому рівні і продовж фіксованого проміжку часу);
- стійкість розвитку;
- якість управління (міра якості управління завжди пов'язана з відхиленням реального процесу від відповідної мети).

Аналіз наукової літератури з дослідження питань, які, за нашою позицією включаються до загальної теорії управління, кібернетика чи не єдина з теорій, що наполегливо займається опануванням обраного предмету науки і пройшла декілька етапів розвитку і на кожному з них набувала нової якості.

У науковій літературі виділяють три етапи у її становленні: докібернетичний, системно-кібернетичний і посткібернетичний або сучасний [4].

Для докібернетичного етапу характерний рівень емпіричних досліджень і прикладних розробок окремих груп явищ, що представляють інтерес для управління, і тиражування отриманих результатів на ширше коло явищ (звідси наукові школи, доктрини, концепції).

Головне наукове досягнення цього етапу – представлення об'єкта управління (людини, групи, організації) як об'єкту наукового дослідження, а в прикладному плані – усвідомлення того, що трудова діяльність в організаціях підлягає аналізу, вимірюванню і раціоналізації. Основним досягненням докібернетичного етапу можна вважати створення «класичної» теорії управління на менеджеріально-технічному рівні. У її створення внесли свій вклад такі видатні творці «управлінської думки», як американець Ф.У. Тейлор, його послідовники Г. Гант, Френк і Ліліан Гилбрет, Я. Гамільтон,

Г. Грайкунас, Дж. Муні, А. Рейли, а також Г. Форд, Х. Емерсон, француз А. Файоль, німець М. Вебер (вчення про ідеальну бюрократичну організацію).

На кібернетичному етапі подальший хід розвитку теорії і практики менеджеріального рівня управління пішов шляхом пошуків поєднання особливостей формальної і неформальної організації. Цьому сприяла поява двох видатних наукових концепцій: загальної теорії систем і кібернетичної теорії управління. Творцями загальної теорії систем є Л. фон Бергаланфі і А. Раппопорт. У соціології системну концепцію структурно-функціонального аналізу розробляли Т. Парсонс, Р. Мертон і їх продовжувачі Ч. Барнард, Г. Саймон, Дж. Марч; свій вклад внесли А. Гулднер і А. Етциони. У вітчизняній науці загальну системну концепцію розробляли І.В. Блауберг, В.Н. Садовський, Е.Г. Юдін; у застосуванні до суспільства і управління – В.Г. Афанасьєв, Т.І. Заславская, Н.І. Лапін, А.І. Пригожий, Н.Ф. Наумова, економісти С.Е. Каменіцер, Г.Х. Попов, Ю.А. Лавриков, Б.Р. Ященко та ін.

Тепер будь-яка сукупність взаємодіючих людей стала розглядатися як організаційна система. З позицій системного підходу вона є комплексом, що складається з ряду підсистем і надсистем: формальною і неформальною організаціями і відповідних структур, статусів і ролей, внутрішніх і зовнішніх умов і змінних.

На перший план висувається складність організаційних систем і ставиться проблема вивчення взаємодії їх частин або підсистем. Центральним методологічним поняттям стає поняття єднаних процесів: комунікаційних, балансових і ухвалення рішень.

Тут уперше було показано, що цілі управління й цілі організації автоматично не співпадають. Цілі організації універсальні, вони є цілями зростання (розвитку) і виживання. А цілі управління можуть відбивати інтереси організації в цілому, а можуть переслідувати і приватні цілі окремих груп і осіб й взагалі бути неадекватними універсальним цілям організації.

Підхід з боку «соціальних систем» тісно переплітається з кібернетичним підходом. У нім виділяється особливий клас систем – цілеспрямовані. В силу цього обидві течії управлінської думки відносяться нами до кібернетичного етапу. Батьками кібернетики, як загальної науки управління, є, як відомо, Н. Вінер і А. Розенблом. Свій значний вклад в основи кібернетики внесли У.Р. Ешбі, Л. Гриневський, С. Бір. У кібернетики немало попередників, адже сам Н. Вінер посилався на російських учених академіків А.Н. Крилова, Н.Н. Богомолова і А.Н. Колмогорова. В тому числі у системній частині кібернетики серед попередників був і автор загальної організаційної науки «тектології» О.О. Богданов. Його «бірегулятори» стали прямим передбаченням поняття «зворотний зв'язок» і мають навіть глибший зміст. Чималу роль для визнання і укорінення кібернетики на вітчизняному ґрунті зіграв і академік А.І. Берг, який довгий час був головою наукової ради по кібернетичці при АН СРСР.

Так Стаффорд Бір визначає претендування кібернетики на всезагальність: «Кібернетика є наука про управління і зв'язок. Прикладні аспекти цієї науки можна віднести до будь-якої області досліджень: до техніки або біології, фізики або соціології і т.п. Теоретичним змістом цієї науки є загальна теорія управління, не пов'язана безпосередньо ні з однією прикладною областю і в той же час застосована до будь-якої з них» [1, с.20,26-36].

Згідно Ст. Біра кібернетична теорія управління будується на п'яти наріжних принципах:

Предметом дослідження кібернетики є механізми управління як іманентна властивість будь-яких систем, що різні по мірі складності.

Кібернетика вивчає дуже складні імовірнісні системи, що мають гомеостатичну природу.

Для імовірнісних систем єдиним дійсним механізмом управління є механізм зворотного зв'язку.

Для будь-якого явища, що має визначеність в часі і просторі, існує своя доцільна система (чи «машина»), що реалізовує це явище. Метафора «машина» може бути використана для визначення систем будь-якої природи: механічних, біологічних, соціальних або формальних.

Закон необхідної різноманітності: успішно впоратися з різноманітністю в керованій системі може пристрій, що тільки управляє, який саме має достатню різноманітність.

Під різноманітністю тут розуміється інформація про стан елементів системи, число її реальних і можливих станів.

На диво, кібернетична теорія у А.В. Тихонова викликала непорозуміння у той час як цей дослідник чи не єдиний серед сучасників творчо підійшов до аналізу сфери управління. Він пише наступне: «Можна погодитися, що в неживій і живій природі, а також в технічних системах існують різні складності механізмів регуляції, у тому числі і регулятори із зворотним зв'язком, що вимагає серйозного вивчення і використання при розробці технологій управління; але більшість цих механізмів не можуть бути віднесені до управління. На нашу думку, управління з'являється тільки в людському суспільстві. І по своєму генезису і по функціях воно є соціальним. Механічне перенесення кібернетичної, як і синергетичної моделі управління на управління суспільством, його підсистемами і взагалі соціальними організаціями – викликає серйозні методологічні заперечення» [4, с.48]. І продовжує: «Незважаючи на спроби представити кібернетикові як найбільш загальну теорію управління в технічних, біологічних і соціальних системах, вона так і не відбулася в цій якості. Кібернетична теорія серйозно вплинула на створення складної електронно-обчислювальної техніки, на розвиток комплексних методів дослідження; наприклад, на дослідження операцій, на лінійне планування і програмування, використаних уперше в США для планування розвитку науки і техніки, особливо в області озброєнь» [4, с.48]. І пояснює він такий стан речей тим, що принципи кібернетики були розповсюджені далеко за межі її компетенції.

І.Т. Фролов також вважає, що управління без спрямування в майбутнє, без сформульованого або змодельованого людиною бажаного результату і схеми, плану його досягнення і, звичайно, без свідомої побудови механізму зворотного зв'язку втрачає свою засадничу властивість. На його думку, «застосування поняття мети до об'єктів живої природи нічим не виправдане і створює лише видимість наукового тлумачення феноменів граничного стану організму і механізмів його саморегуляції. Поняття мети застосоване тільки до цілеспрямованої діяльності людини» [5, с.42].

На посткібернетичному (або сучасному) етапі відбувається інтенсивний пошук нових критеріїв науковості у зв'язку із включенням нових об'єктів пізнання і залученням синергетики до пояснення явищ соціального походження. До таких об'єктів В.С. Стьопін відносить складні, такі, що історично розвиваються на основі включення у свою структуру людину, і співвимірні з її діями «людино-вимірні» системи. Маються на увазі об'єкти сучасної біотехнології, медико-біологічні об'єкти, великі екосистеми і біосфера в цілому, людино-машинні системи, включаючи системи штучного інтелекту і, зрозуміло, соціальні організації. «У широкому сенсі сюди можна віднести будь-які складні синергетичні системи, взаємодія з якими перетворює саму людську дію в компонент системи» [3, с.459]. Такі системи у даному дослідженні ми розглядаємо як функціональні, тобто такі утворення є результатом взаємодії людей між собою.

Можна погодитися зі В.С. Стьопіном у тому, що методологія дослідження цих об'єктів покликана сприяти зближенню природно-наукового і гуманітарного знання, але питання про правомірність некритичного перенесення синергетичної парадигми на людське суспільство треба залишити відкритим, пам'ятаючи про тривале захоплення управлінців кібернетичним підходом.

В.С. Стьопін і В.І. Аршинов в передмові до колективної монографії, присвяченої проблемам синергетики, класичну стадію науки відносять до періоду від Галілея до кінця XIX століття, неklasичній стадії відводять майже усе XX століття і кінцем XX століття датують початок нової, постнеklasичної стадії розвитку науки. Кожна стадія має власну ключову парадигму, власну картину світу й власну сукупність методологічних принципів для його дослідження, пізнання, досягнення.

Класична стадія має своєю парадигмою класичну механіку. Усі елементи світу, згідно з цією парадигмою, знаходяться в жорсткому детерміністському зв'язку, на кшталт годинникового механізму. Механістичний світогляд відрізнявся елементаризмом і редукціонізмом. Останні вимагали знаходити сутнісно-онтологічне пояснення природних явищ шляхом зведення складних об'єктів до простих, шляхом розкладання складних об'єктів на елементи. Будь-яке явище мало бути пояснене виходячи з уявлення про жорстке зчеплення простих, далі нерозкладних елементів, з того, що кожна причина породжує тільки одне їй властиве слідство.

Неklasична наука представлена парадигмою квантової механіки. Згідно з цією парадигмою елементи світу знаходяться не в жорстко детермінованому зв'язку, а в зв'язку імовірнісних, стохастичних. Завдяки квантовій механіці в науку увійшли поняття відносності, дискретності, додатковій, квантування. Неklasична стадія науки охарактеризувалася такими її досягненнями у боротьбі за пізнання складного, як системний підхід і теоретична кібернетика. Світ виявився системно утвореним і саморегульованим, а істини – відносними раціональностями.

Постнеklasическая стадія розвитку науки представлена, на думку В.С. Стьопіна, синергетичною парадигмою. Синергетика вивчає загальні принципи процесів становлення і самоорганізації, що протікають в системах найрізноманітнішої природи: фізичних, біологічних, технічних і знову ж таки соціальних.

Синергетичне мислення є системним, тільки вона аналізує системи, що характеризуються такими основоположними ознаками, як нелінійність, нерівноважність, відкритість (безперервний обмін із зовнішнім середовищем речовиною, енергією, інформацією), когерентність. Синергетику ще називають наукою про нестабільність, про процеси виникнення порядку з хаосу, про універсальний еволюціонізм, теорію «мінливої топології» чи «топологічних інваріантів динамічних відображень».

У цей період спостерігається фатальна для організації соціального розвитку недооцінка управління. Вона пояснюється нами тим, що на перехідному етапі ми не маємо інструментарію адекватного закономірностям нового етапу розвитку світової спільноти. Це особливо стало помітним коли предметом науки виступили функціональні системи. Свідомством тому є антисистемний рух управлінської думки, спрямований проти вузько-технологічного менеджменту й проти перенесення системного аналізу і кібернетичних моделей на соціальні організми та організації. Воно ще не є конструктивним і виступає як протесне. Маємо на увазі екзистенціальну теорію управління Дж. Одюрне і антисистемний підхід до організації і управління К. Вейка, Р. Гринвуда, А. Петтигрю, С. Робінса, Б. Роуена, С. Ренсона, В. Худобі, Д. Сильвермена, Б. Хайдингса та ін. [Див.: 4, с.54]. Об'єднує усіх цих авторів гуманітаристська методологічна позиція, вироблена на базі екзистенціальної філософії, феноменології Е. Гуссерля, ентометодології, символічного інтеракціонізму.

Таким чином, ми бачимо, що і перехід до постнеklasичної стадії наукового пізнання не призводить автоматично до подолання кризи управлінської думки. Треба визнати, що винуватцем положення, яке склалося, є відоме падіння престижу науки взагалі і гуманітарної зокрема. Сьогодні доки ще не зовсім ясно, чи залишається наука «законодавчою», тобто такою, що шукає і встановлює закони природи і суспільства. Або стає такою, що «інтерпретує», тлумачить на різні лади явища і проблеми та допускає тільки підходів, теорій, парадигм, скільки є авторів.

Явище управління просто випадає з поля зору індустріальної парадигми. Воно не може бути експліційовано в її рамках. За управління приймають або те, що роблять або повинні робити керівники (обов'язки, повноваження), або зовні виражені результати (ефективність), або способи управління (типи організацій, психологічні стилі управління і т. п.). Але самоврядування, як соціальне явище і проблема, так і залишається слабо вивченим.

І, що характерно, незважаючи на багаточисельні дослідження організацій і поведінки людей в організаціях, на дослідження особових і психосоціальних якостей, кар'єр керівних кадрів і менеджерів як соціального шару, управління так і не стає предметом дослідження як соціальне явище, що не зводиться ні до об'єкту, ні до суб'єкта і навіть ні до організації їх відносин.

Отже, аналіз вищевикладеного показав – наукові дослідження з питань управління систем різного типу проводилися останні десятиліття доволі активно. Наука що більш за все відповідає вимогам загальної теорії управління є – кібернетика, однак й вона у продовж свого зародження та становлення мала певні зміни у предметі дослідження. Хоч й позиціонувався кібернетика як наука про управління біологічними, технічними й соціальними системами, проте більшою мірою допускала вираження засобами математики і логіки. Використання тільки цих засобів стало відбиватися на результатах та висновках, які робили науковці в цій галузі. Така однобічна робота, зрозуміло, завела науку у глухий кут.

Тож ставимо беззаперечним питання про поглиблення й подальший розвиток кібернетики, використання різних засобів (емпіричних і практичних) для визначення й зведення до єдиної методологічної матриці управління технічними, біологічними й соціальними системами. Важливим для цього вважаємо визначити філософські засади формування загальної теорії управління, що і становить предмет нашого подальшого дослідження.

Список використаних джерел

- Бир Ст. Кибернетика и управление производством / Ст. Бир. – М. : Наука, 1965. – 391 с.
 Российская социологическая энциклопедия. [под общ. ред. Г. В. Осипова]. – М. : Норма-Инфра-М, 1998. – С. 466.
 Стёпин В. С. Наука. Новейший философский словарь / В. С. Стёпин. – Минск, 1999. – С. 459.
 Тихонов А.В. Социология управления. – Издание 2-е, доп. и перераб. / А. В. Тихонов. – М. : «Канон+» РООИ «Реабилитация», 2007. – 472 с.
 Фролов И.Т. Органический детерминизм, технология и целевой подход в исследовании / И. Т. Фролов // Вопросы философии. – 1970. – № 10. – С. 42.
 Энциклопедия кибернетики [В 2 т.] / [Под ред. Глушкова В. М.] – К. : Высшая школа, 1975. – Т. 1. – 608 с.

Бех Ю.В. Этапы становления общей теории управления

В статье представлено краткую характеристику кибернетики и этапов становления общей теории управления – управления техническими, биологическими и социальными системами.

Ключевые слова: управление, кибернетика, система управления.

Bekh, Y.V. The stages of the formation the general theory of management

In the article presents a brief description of cybernetics and the stages of becoming a general theory of management – management of technical, biological and social systems.

Key words: management, cybernetics, control system.

УДК 130.1:316.012

Іванов С.В.

Осмыслення буття соціального управління в рамках Загальної теорії систем

Обґрунтовується концепція соціального управління як існування–системи. Розглядаються рівні його буття. Доведено, що соціальне управління існує у вигляді трьох підсистем: об'єктивної, суб'єктивної та об'єктивно–суб'єктивної.

Ключові слова: суспільство, соціальне управління, сфера буття.

Проблеми осмислення феномену управління привертати інтерес філософів на протязі тисяч років. Різні аспекти цього явища опинялись в центрі їх уваги в залежності від того, які соціальні проблеми набували актуальності та від внутрішньої логіки розвитку філософії. З плином часу з'являлось все більше як фундаментальних досліджень, в яких осмислювалось управління в цілому, його зв'язок з соціальним буттям людини, так і вузькоспеціалізовані праці, присвячені окремим аспектам управління. Однією з малодосліджених проблем соціальної філософії є проблема буття соціального управління. Ще в давні часи були зроблені спроби її осмислити.

Загальновідомо, що давні греки вперше в історії європейської філософії сформулювали проблему буття. Найбільш відомими в є концепції буття як єдиного Парменіда та елейтів, буття як відображення вічних ідей Платона і концепція буття як субстанції Аристотеля. Згідно до ідей Платона, для пізнання будь-якого природного або соціального феномена необхідно звертатись до світу ідей. Тільки в ньому можна осягнути істинну сутність «речі». В термінах сучасної науки, можна інтерпретувати концепції Парменіда та Платона як напрям теоретичного пізнання сутності соціальних та природних феноменів, а от експериментальний шлях, пов'язаний з досвідом, в їх філософський побудовах практично не був реалізований [1, с.125–125].

Аналізуючи праці Аристотеля, можна дійти висновку, що в цілому погляди філософа на буття соціального управління носили телеологічний характер. Філософ був упевнений, що його метою є трансформація суспільства у напрямку більшої справедливості. Цілеспрямовану діяльність людини з її творчим характером він розповсюджував на весь світ, вважаючи, що обидва світи – природний і людський, діяльний, – подібні [2, с.4–5].

Теорія та практика соціального управління продовжували привертати жваву увагу і в часи середньовіччя, що відобразилось у виникненні прагматичної традиції, фундатором якої став Н.Макивеллі. Мислитель звертав увагу на те, що кожна держава живе за своїми законами, які суб'єкт управління може пізнати і використати в своїх цілях [3, с.42]. Отже, для цього філософа буття соціального управління було фактично обмежено «технологією» його практичного використання.

Філософія соціального управління пережила в XVII–XIX ст. складну колізію, пов'язану з бурхливим розвитком капіталізму в багатьох країнах світу і появою надзвичайно складних завдань і проблем, що потребували вирішення. Еволюція поглядів на проблему буття соціального управління виразилась у виникненні різноманітних утопічних теорій перебудови світу: комунізму, соціалізму, анархізму.

За радянських часів проблема уявлялась дослідникам вирішеною. О.М. Аверін, І.М. Слепенков, М.М. Перфільєв та інші вчені в рамках історичного матеріалізму була розробили модель суб'єкт–об'єктних відносин, що перебільшувала роль держави. Соціальному управлінню відвели місце інструмента необхідного для вдосконалення суспільства в межах соціалістичної системи.

Після розпаду СРСР вітчизняна філософія пішла власним шляхом. В.Г. Кремень, О.С. Пономарьов, С.М. Пазиніч та інші дослідники соціального управління значно розширили стару схему: «...Феномен управління соціальними системами виникає, функціонує і розвивається у взаємодії різноманітних суперечливих чинників внутрішньої і зовнішньої природи» [4, с.262].